

Tidore de onderkoning van dat eiland met teveel aandrang had bevolen de Chinees behulpzaam te zijn. [fol. 555] Uit twijfel over de macht van deze vorst over de rebellen, had de Chinees de Compagnie en de koning van Ternate om hulp gevraagd. Het bestuur verklaarde dat de vorst van Tidore enerzijds zijn leedwezen over de moorden en roverijen betuigde, maar anderzijds zich niet inspant om de schuldigen te vangen en, als deze al worden gepakt, hij hen verbergt. Omdat de koning van Ternate blijft aandringen, is het wenselijk dat een paar misdadigers worden gepakt. De rest valt dan wel te plooiën. Wat het bestuur in deze zaak deed is goedgekeurd. Het moet alles doen om beide vorsten te verzoenen. In de brieven zal de vorst van Ternate op het nadeel van wraakzucht worden gewezen en die van Tidore op die van een bestuur dat geen straffen uitdeelt. In vervolg op de brief van eind december 1760 wordt gemeld dat de gouverneur verantwoording heeft afgelegd over de klachten van de koning van Tidore [fol. 556] aangaande het voornemen een besluit in de zaak van Foja uit te stellen en over de eis van vermeerdering van de recognitiegelden. Hij toonde aan dat het eerste ongegrond was en het tweede door de geldzucht van de rijksgroten was veroorzaakt. Deze zijn verantwoordelijk voor deze klacht, temeer daar de vorst, toen hij door de tolk daarover werd gepolst, er niets van scheen te weten. Hoewel de vorst en de rijksgroten geen nader verzoek aan het bestuur hebben gedaan om recognitiegelden van rsd 6600 voor Zijne Majesteit en rsd 750 voor de rijksgroten, lieten zij dit niet na in hun brief aan de Hoge Regering. De afwijzing van het voorafgaande jaar is gehandhaafd. De vorst en rijksgroten van Ternate herhaalden het verzoek van de hoofden van Halmaheira om rsd 2000 voor het uitroeien van de specerijen te mogen ontvangen. Dit is eveneens afgewezen, maar om de groten niet te zeer tegen het hoofd te stoten zullen vier grote spiegels voor deze vorst t.w.v. f 1440,-, waarover zij schreven dat ze kapot in de kist waren aangetroffen, [fol. 557] nu door de Hoge Regering vervangen worden. Hoewel de koning van Batjan aan de daar gestationeerde sergeant had bericht dat hij drie kora-kora's en zeven prauwen met de oude en jonge gugugu naar Ceram had uitgezonden om negen afvallige onderdanen, die door de Papua's gevangen genomen waren, op te halen, hoorde het bestuur dat ze met 2 à 300 Cerammers waren teruggekeerd.)

Hoewel Zijne Hoogheid kort daarop bij zijn schrijvens aan de ministers, voorwende- dede dat de volkeren van zekere 9 negorijen of dorpen te dier custe door de harde behan- delingen, zoo van den sergeant van Saway als den Amboinas gouverneur, zig genoodsaakt hadden gevonden twee differente malen daarover aan Zijne Hoogheid te klagen, met beede om haar van de bitterheid der Ambonse regeering te verlossen en van Ceram af te laten halen. Dat egter Zijne Hoogheid daaraan geen geloof had willen slaan tot na verloop van twee maanden, wanneer nog 12 gemeene met een capitain en een iman (ho- gepriester) vandaar bij hem gekomen waren en hem de bevestiging gebragt hadden van de onlijdelijke behandelingen door die van Amboina. Waarop dan ook aanstonds zijne vaartuigen ter afhaling dier verdrukten gezonden had.

Fol. 557r-558r.

(Omdat wat Zijne Hoogheid aan de sergeant zei strijdig was met zijn schriftelijk be- richt, kon het bestuur er geen geloof aan hechten, maar als er al iets van waar is, dan had hij dat direct aan het bestuur moeten melden in plaats van ontevreden onderdanen van de Compagnie in bescherming te nemen. Hoewel het bestuur had getracht hem door speciale gezanten daarvan te overtuigen en te bewegen die Cerammers naar Ternate te zenden, be- loofde hij slechts om zich te zijner tijd aan het besluit van de Hoge Regering te onderwerpen. Deze vorst en de rijksgroten hebben hier een uitvoerige brief over geschreven. De voorvader van de vorst van Batjan heeft in het contract van 9 mei 1682 afstand gedaan van aanspraken op de hele noordkust van Ceram ten gunste van de Compagnie en uit, in de periode 1707-1711 tussen Ternate en Batavia gewisselde, brieven blijkt dat de Hoge Regering toen door de vorst daarover ook is lastig gevallen. [fol. 559] In een brief naar Ternate van januari 1711 is de pretentie van het tegendeel van de hand gewezen, wat in een brief van 25 januari 1714 is bevestigd. In de brief aan Zijne Hoogheid is daaraan herinnerd en is hij op het verzoek van